

't Lemels Arfgoed

Jaargang 1, Nummer 1

Juni, 1998

DE EERSTE UITGAVE VAN

OPGERICHT 17 APRIL 1997

De eerste uitgave van " 't Lemels Arfgoed ".

Het blad dat U nu in handen heeft is de eerste uitgave van de Stichting " 't Lemels Arfgoed".

De stichting werd in april 1997 bij notariële akte opgericht op initiatief van een aantal inwoners van Lemele.

Wij zijn van mening dat de geschiedenis van ons mooie dorp bewaard moet blijven voor het nageslacht. De stichting wil dat doen door zoveel mogelijk historische gegevens in woord en beeld te verzamelen, te rubriceren, te archiveren en ook te publiceren.

Daarnaast willen wij ook de huidige situatie vastleggen, want het heden maakt immers in de toekomst deel uit van de geschiedenis.

Als "werkgebied" houden wij de grenzen aan van de Regge-Overijssels kanaal + Schanebroek-Lemelerberg.

Als start zijn een drietal werkgroepen gevormd, die zich bezighouden met

1. Het straat- en veldnamenonderzoek
2. Het in beeld brengen van de familiesamenhang in Lemele
3. De geschiedenis van winkels en bedrijven.

Van de drie genoemde werkgroepen zult U dan ook een eerste bijdrage in dit blad tegenkomen.

Zoals U zult begrijpen zijn aan de werkzaamheden van de stichting ook kosten verbonden. Als start kregen wij van de Rabobank Ommen een mooie donatie in verband met het 25-jarig bestaan van de nevenvestiging in Lemele.

Daarnaast zijn wij op zoek naar sponsors en donateurs. Wij nemen aan dat ook U - naast vele anderen - geïnteresseerd bent in de geschiedenis van ons dorp. Wij hopen dat U donateur wilt worden van onze Stichting " 't Lemels Arfgoed", waarvoor U enkele malen per jaar via een tijdschriftje met interessante verhalen en foto's op de hoogte wordt gehouden van "onze geschiedenis".

Doet U mee? Vul dan de bon in die in deze uitgave is opgenomen.

WIJ REKENEN OP U!!

Martien Wilts, voorzitter.

DE GESCHIEDENIS VAN WINKELS EN BEDRIJVEN

De Oorsprong van het Bedrijf Van der Linde.

In 1885 wordt aan de (nu) Lemelerweg 49, een kruidenierswinkel en aannemingsbedrijf gevestigd door Jan Seigers, geboren te Egede (Hellendoorn) op 19 november 1851 en overleden te Lemele op 16 maart 1903 en Petronella Hobbelink, geboren te Haarle (Hellendoorn) op 4 november 1863 en overleden te Lemele op 10 oktober 1942. Petronella en Jan trouwden in 1882.

In 1900 werd een nieuw huis met winkel en werk-

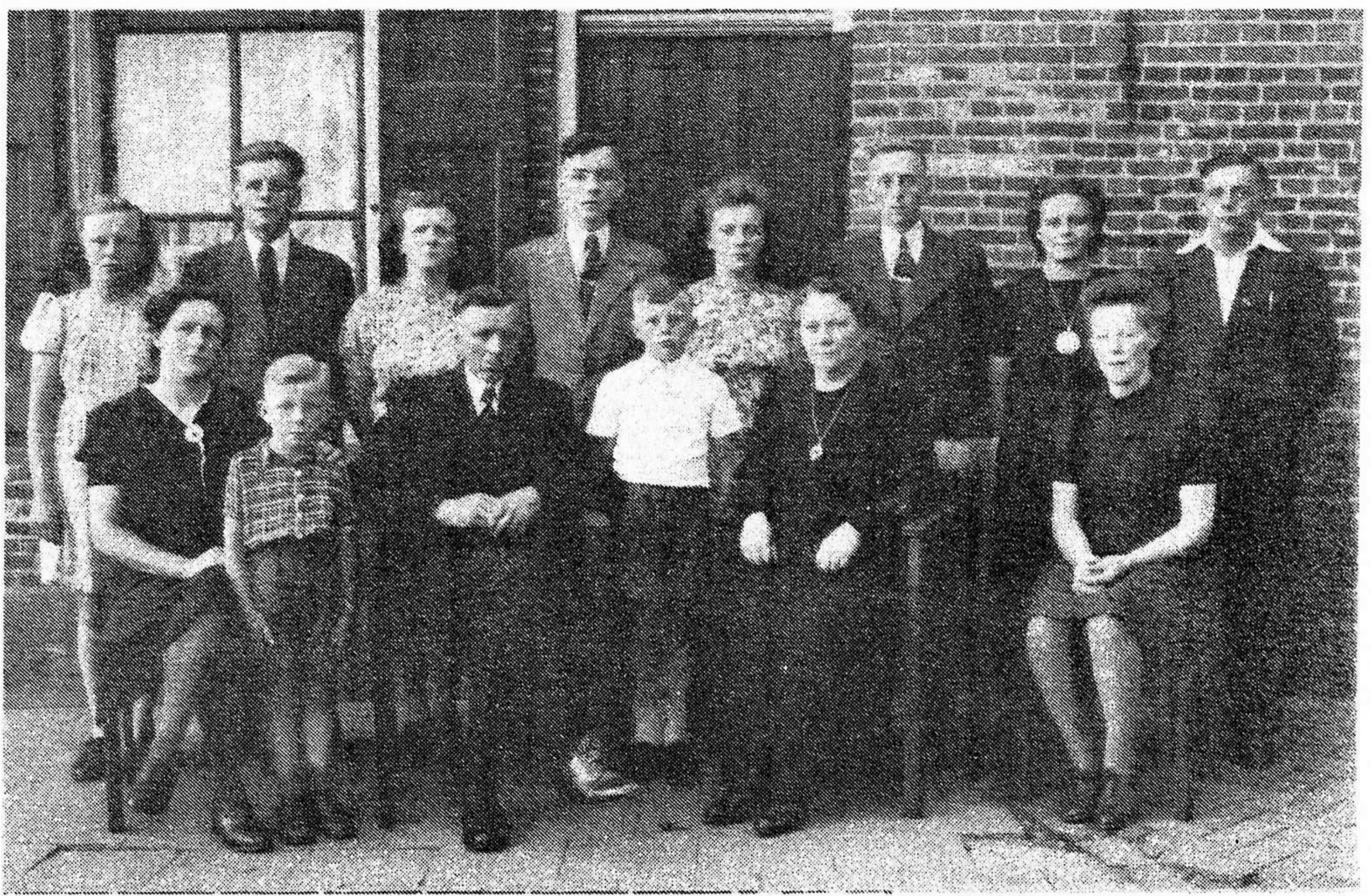
plaats gebouwd aan D28 te Lemele, nu Lemelerweg 46. Ook hielden ze een een paar koeien en later wat varkens.

In 1913 ging zoon Seine zich als aannemer vestigen op Lemelerweg 38.

(nu in 1998 is dit Exel's Aannemingsbedrijf Lemele B.V.)

Op 12 april 1917 trouwde dochter Johanna, geboren te Lemele op 4 juni 1897 en overleden te Lemele op 21 juli 1965 met Gerrit van der Linde, geboren te Ommen op 10 augustus 1895 en overleden te Lemele op 30 oktober 1975.

Gait en Anna, zo werden Gerrit en Johanna genoemd, kregen in 23 jaar 12 kinderen: zes jongens en zes meisjes.

Johanna runde de winkel waar o.a. suiker, koffie, thee, klompen en drogisterijartikelen verkocht werden.

Gerrit werkte elders en Petronella, bijgenaamd Seiger's Na, zorgde voor de huishouding.

Vanaf 1920 verkochten ze ook manufacturen en in 1929 zijn Gait en

Anna gestart met de verkoop van veevoer, kunstmest en brandstof (kolen).

In 1932 is een maalderij gebouwd. Ze hadden toen de tweede elektrische maalderij van Overijssel.

In deze periode ontstond de zaak "G. van der Linde Veevoerders". In 1959 is men gestopt met de verkoop van manufacturen. In 1969 is het bedrijf overgenomen door de jongste van hun 12 kinderen, Willem, geboren te Lemele op 23 december 1940 en zijn vrouw Wille-

mina Bouwhuis, geboren te Den Ham op 11 augustus 1942.

Zij zijn toen gestart met het opzetten van de huidige varkensintegratie. De bedrijfsnaam werd gewijzigd in "W. van der Linde Fourages".

In 1970 zijn Wim en Mien gestopt met de verkoop van kruidenierswaren en in 1972 werd er een punt gezet achter de brandstoffenhandel in verband met de komst van het aardgas.

In 1992 zijn het huis van 1900 en de maalderij van 1932 afgebroken en vervangen door het huidige kantoorpand.

W. van der Linde-Bouwhuis

Maart 1998

Straat-, streek-, en veldnamenonderzoek

Sedert eeuwen worden in en om Lemele en Archum veldnamen gebruikt.

De werkgroep Straat-, streek-, en veldnamen wil al die - soms vergeten - prachtige namen voor het nageslacht bewaren.

Daartoe is dit gebied in vieren verdeeld:

- de grote Es
- de kleine Es/ Zonnebloem/ tot kanaal
- het Glint
- de Meu/ de Belte/ Archum

Allereerst wordt de grote Es aangepakt.

In deze eerste uitgave vindt u de namen van veel stukken in dat gebied. Echter de betekenis van veel stukken is meest nog een raadsel.

Wie geeft ons de betekenis of wie heeft aanvullingen c.q. wijzigingen?

De namen van de velden werden vroeger ook steeds gebruikt bij officiële verkopen. Een voorbeeld is hierbij afgedrukt.

Hebt u nog meer van deze "officiële stukken", dan willen wij daar graag een kopie van maken.

Laat het ons horen!

De werkgroep bestaat uit:

Alie Vos-Ekkelkamp
Hendrik van Luinen
Seine Seigers
Adri Pouw

Noot:

De kaarten op de bladzijden 8 en 9 zijn copiën van de eerste officiële kaarten gemaakt door het Kadaster in 1832. Als uitgangspunt voor de driehoeksmetingen van percelen, huizen, wegen etc. in Nederland is het hoogste punt van de Lemelerberg gekozen. Nog steeds worden deze kaarten, met de nodige hermetingen en veranderingen, gebruikt. Ook de sectie- en nummerindeling van nu is nog gelijk aan die van 1832. De kaarten hebben een afmeting van ong. 60 x 90 cm. en A4-copiën van Lemele en Archum zijn in ons bezit. DV

Vastgoed en boerenboedels

Een aantal boerenerven zijn omstreeks de eeuwwisseling in andere handen overgegaan.

Van deze publieke verkopen zijn documenten behouden gebleven.

Bij deze verkopen werden de kavels bij de akker- of veldnaam genoemd.

Wij zijn zeer geïnteresseerd in deze gegevens en natuurlijk de betekenis van deze akker- of veldnamen.

Van één der verkopen drukken we een gedeelte af.

Adrie Pouw.

Boerenplaats - Lemele.

Notaris **BLOEM** te Ommen zal
Donderdag 21 Juli 1921, 's na-
middags 3 uur bij **G. H. HOEKMA**
te Lemele, bij toewijzing,

publiek verkoopen:

Voor den heer **H. J. IMMINK**:

EEN BOERENPLAATS

te Lemele Ambt-Ommen, bestaande
uit een flinke landbouwerwoning
met zomervortrek, potetal, schuur 2
hooiberg, erven, tuin, bouw-, gras- en
hooiland en heide w.o. 1255.80 H.A.
heidegrond op den Lemelerberg samen
groot ongeveer 85 Hectaren, zeer
gunstig gelegen nabij kerk en school
aan den grintweg Ommen-Hellendoor
ca. een uur afstand van het spoor-
wegstation Ommen, welke zal worden
geveild als volgt:

1. Huis, schuur, bouw- en grasland,

te zamen groot 1.40.32 H.A., bewoond
door verkooper, staande op f 3000.—

2. **GRASLAND** „Schurinkskamp“,
gr. 1.20.04 H.A., belend door G.
Wemekamp en Wed. J. Hallink,
staande op f 275.—

3. **BOUWLAND** aldaar, groot
1.73.16 H.A., belend door G.
Wemekamp en Wed. J. Hallink,
staande op f 425.—

4. **BOUWLAND** „Eschkamp“, gr.
0.48.80 H.A., belend door B. J.
Immink, staande op f 200.—

5. **BOUWLAND** „Kerkwoerde“, gr.
0.28.00 H.A., belend door G.
Nijenhuis en B. Schutte, staande
op f 150.—

6. **BOUWLAND** „Kortje Stukje“,
groot 0.27.40 H.A., belend door
B. Schutte, staande op f 150.—

7. **BOUWLAND** „de Krael“, gr.
1.02.80 H.A., belend door B.
Schutte, perceel 6 en C. van der
Waay, staande op f 800.—

8. **BOUWLAND** „de Kraele“, gr.
0.96.85 H.A., belend door Wed.
J. Hallink en Wed. L. Stoetes,
staande op f 100.—

9. **BOUWLAND** „Speelakker“, gr.
0.08.10 H.A., belend door Erven
G. Grotmarsink en B. Schutte,
staande op f 10.—

10. **BOUWLAND** „Welstukken“, gr.
0.83.50 H.A., belend door E.
Stobbelaar en J. H. Grondmas,
staande op f 150.—

11. **BOUWLAND** „Boven Well“,
groot 0.29.70 H.A., belend door
wed. A. Warmink en E. Stobbelaar,
staande op f 40.—

12. **BOUWLAND** „Hoogmudseland“,
groot 0.33.60 H.A., belend door
Erven G. Grotmarsink en
A. Warmink, staande op f 35.—

ANSTONNEN

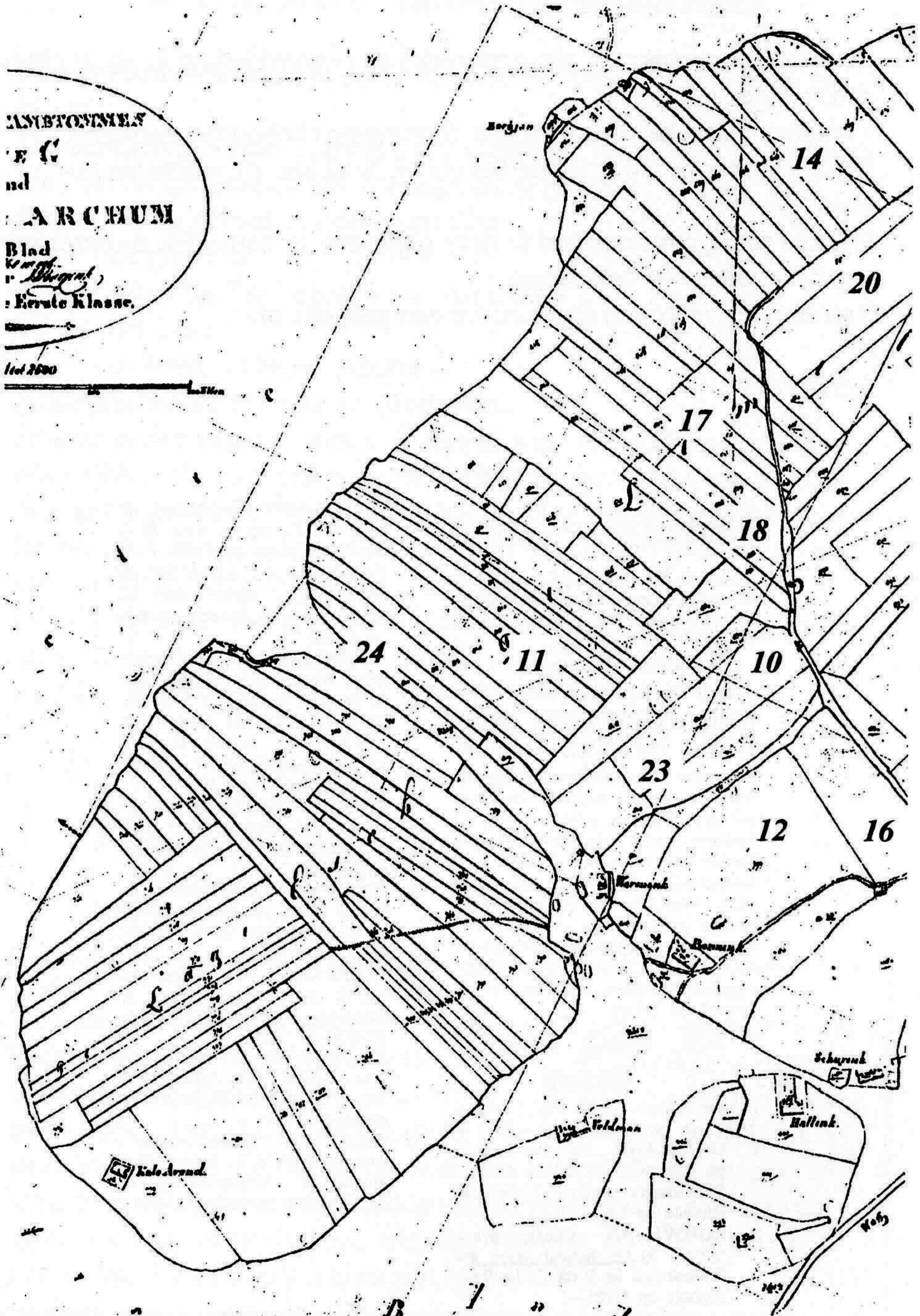
E C
nd

A R C H I T E K T U R

Blad
Karte
Klasse

1:10000

1:10000

'n Groten Es

De akkers die hieronder worden genoemd zijn van voor de ruilverkaveling van 1963. Na 1963 zijn deze grotendeels verdwenen.

We hebben een begin gemaakt met de namen van akkers en veldnamen. Ongetwijfeld zullen er nog vele namen ontbreken of misschien dat de ligging toch iets anders is.

Graag staan we open voor verbetering of aanvulling van de namen en in het bijzonder de betekenis ervan.

Seine Seigers.

- 1 Eskamp (rand langs de Lemelerweg)
- 2 Kerkwoere
- 3 Krusie
- 4 Langakkers (de lange akkers in de Es)
- 5 Vierkante
- 6 Krel (Kreals)
- 7 Groenweg
- 8 Ölders
- 9 Bergstukken (de akkers tegen de berg)
- 10 De Welle (hier staat het grondwater tot bovenkant akkers)
- 11 Steilakkers (Steeghakkers)
- 12 'n Kaamp
- 13 Schulk (deze akkers liggen dwars op de andere akkers - schort)
- 14 de Gieken
- 15 't Kaampie
- 16 Schurinkkaamp
- 17 Hoogmuddelaand
- 18 Putgaten (hier werd vroeger water geput)
- 19 de Poelakkers
- 20 Krelhège
- 21 de Breil
- 22
- 23 de Woerden
- 24 de Roenhège
- 25 't Veldeinde
- 26 't Haverstukkie

De Familiesamenhang in Lemele

“In Lemele is bijna iedereen familie”, wordt vaak gezegd!

Is dat nu wel zo? En wie waren of zijn dan wel familie? Dat uit te zoeken is het doel van de werkgroep Genealogie van de Stichting ‘t Lemels Arfgoed.

Maar ja waar begin je en belangrijker nog waar hou je op!

Je kunt uiteindelijk wel tot Adam en Eva willen teruggaan, als je maar genoeg gegevens zou kunnen vinden.

Zover zullen we niet komen; een paar honderd jaar is al heel wat.

Waar vinden we die gegevens over de vroegere bewoners van Lemele, Archum en Nieuwerbrug?

Er zijn al heel wat stambomen uitgezocht en daarom hebben we die als eerste opgevraagd. Er zijn inmiddels gegevens van de families Immink, Grondman, Schurink, Maneschijn en Tempert.

Daaruit blijkt al gauw dat de jongens en meisjes uit deze streek over het algemeen niet zó ver van huis gingen als ze op vrijersvoeten waren: Immink’s trouwden met Kleinlugtenbeld, Schurink, Grondman, Marsman, Hallink, Warmelink, Reefhuis, Grotemarsink; Grondmannen trouwden met Roelofs, Schuurman, Veldhuis, Warmelink, Klein Huismerink, Reefhuis met Stoevelaar, Kleinlugtenbeld met Aaftink, Hallink met Nijenhuis en zo kun je nog wel even doorgaan.

We beperken ons daarbij wel tot degenen die in Lemele woonden en/of geboren zijn.

Om nadere gegevens over personen en families te vinden zijn we aange-

wezen op het Gemeente-archief Ommen of het Rijksarchief in Zwolle. Vanaf 1812, toen Nederland overheerst werd door Frankrijk, moesten alle inwoners van Nederland een achternaam hebben en werd ook de Burgerlijke Stand, d.w.z. registratie van geboorten, huwelijken en overlijden, ingevoerd. Tot die tijd was het vooral in Oost-Nederland gebruikelijk dat de kinderen als achternaam de voornaam van de vader overnamen. Bijvoorbeeld de voornaam van Jan Hendriks was Jan en zijn vader heette Hendrik; de zuster van Jan was Geertje Hendriks. Als Jan trouwde en kinderen kreeg werd de eerste zoon meestal Hendrik genoemd met als achternaam Jansz of Janssen. En zo ging het een aantal generaties door. In 1812 was het hiermee dus afgelopen en moesten de mensen een naam aannemen. Ze mochten zelf kiezen en veel mensen veranderden hun achternaam dan ook niet en bleven Jans(s)en, Hendriks, Gerrits of Roelofs hetten. Anderen namen de naam van de boerderij aan waar ze op woonden, ook al omdat ze vaak al zo werden genoemd en komen zo voor in de doop- trouw- en begraafboeken van Ambt-Ommen als b.v. Jan Teunisz op Hallink te Lemele.

Hiernaast een bladzijde! uit het ondertrouwboek van Ommen uit 1769.

Het zijn op 20 Meij:

Gerrit Jansz, jongeman op Berents en Fennichjen Lefers, jongedochter op Immink, beide te Lemele

Getrouwd op 14 Juni

Dan een paar uit Ommen.

Den 14 Juli:

Jan Hendrikx, jongeman, dienende op Buulman te Lemele en Wilmtjen Gerritz, weduwe op 't Rotte te Archum.

Getrouwd 13 Augustus

Den 11 Augustus:

Egbert Jansz, jongeman op Leuvenrink te Archum en Maria Jansz, jongedochter op Warmink te Lemele.

Getrouwd den 10 September

1769 den 20 May 13
 G. Gerrit Jansz op Berents
 + Fennichjen Lefers
 z. d. op Immink beide
 te Lemele. getr. op 14 Junij.
 dan 11 Junij.
 G. Went Alberts op
 + Hendrikjen Hendria
 z. d. op Immink beide
 te Lemele. getr. den 2 Julij.
 dan 14 Julij.
 G. Jan Hendrikx dienende
 op Buulman te Lemele
 + Wilmtjen Gerritz
 op 't Rotte te Archum.
 dan 13 Augustus.
 G. Egbert Jansz op
 + Leuvenrink te Archum
 + Maria Jansz op
 Warmink te Lemele.
 dan 10 September.

12 April Zijn in Ondertrouw genomen
 Hendrik Aaftink J. M. geboren
 en woonende op 't Aaftink te Lemele den 8 Mei 1796
 alhier in de kerk
 te Ommen getrouwd
 Marringje Hendriks J. D. geboren
 en woonende op Coopmans te Lemele den 8 Mei 1796
 alhier in de kerk
 te Ommen getrouwd
 door Ds. Chevallerau

Hierboven een gedeelte uit hetzelfde trouwboek maar dan uit 1796.
 Hierin gaan in ondertrouw Hendrik Aaftink, (hier dus al met een echte
 achternaam), jongeman, geboren en wonende op 't Aaftink te Lemele
 en Marringje Hendriks, (nog met de voornaam van haar vader), jonge-
 dochter, geboren en wonende op Coopmans te Lemele.
 Zij zijn getrouwd op 8 Mei 1796 door Ds. Chevallerau.

Gegevens over de inwoners van Lemele van vóór 1812 staan dus gere-
 gistreerd in de Doop-, Trouw-, en Begraafboeken, maar ook in de re-
 gisters van naamsaanneming, de volkstellingen van 1747 en 1795, vuur-
 stedenregisters en notariële akten. Na 1812 worden geboorten,, huwelij-
 ken en overlijden geregistreerd door de gemeente en vastgelegd in de
 Burgerlijke Stand. Op de volgende bladzijde een trouwakte uit 1799
 van de gemeente Dalfsen. Later, vanaf ongeveer 1830 wordt ook een
 Bevolkingsregister bijgehouden. Hierin staat per huis wie er wonen, hun
 beroepen, godsdienst, geboortedatum en eventueel overlijden- of ver-
 trekdatum.

Om deze gegevens voor heel Lemele boven water te krijgen is een hele
 klus en vooral voor de jaren vóór 1812 is het soms moeilijk om de juiste
 gegevens te vinden.

Daarom volgen een aantal leden van de werkgroep Genealogie een cur-
 sus, samen met leden van de Historische Kring Ommen, om met een
 goede achtergrond aan dit onderzoek te beginnen.

Een volgende keer hoop ik wat interessants te vertellen over "úw"
 voorouders in Lemele.

Dick Vos

Nommer 3.

Op heden den zes en twintigsten Januarij
achtien honderd negen en negentig, verschepen in het openbaar in het Gemeentehuis voor ons
Ambtenaar van den Burgerlijken Stand der Gemeente DALFSEN

Hendrikus Vos, oudtweegen en veertig jaren,
landbouwer, geboorte Heino, wonende in de gemeente
Dalfsen, en dejarige vrouw van Gerrit Jan Vos, 20
der benevens wonende te Hellenboom, en van de
dijkgraafsterhuis, ombedent

Aaltje Nijkamp, oudtweentig jaren, oud
werkster, geboren en wonende in de gemeente Dalfs
mindeljarige dochter van Jan Nijkamp, landbou
wer, en van Gerrit van Dijk, zonder beroep, be
dient wonende in de gemeente Dalfsen, hierbij tegen
overdij huwelijksovereenkomst geene

dewelke ons verzochten, tot de voltrokking van hun voorgenomen Huwelijk over te gaan,
waarvan de openbare afkondigingen, blijkens het Register van Huwelijks-afkondiging, zijn
gedaan voor de hoofdeur van het Gemeentehuis alhier, op Zondagen den vijftienden
en zeventienden dach van de maand Januarij 1929.

Geene stuiting van dit Huwelijk ons betoekend zijnde, hebben wij de comparanten gevraagd,
of zij elkander tot echtgenooten aannemen en getrouwelijk al de plichten zullen vervullen, welke
door de wet aan den Huwelijken staat verbonden zijn, welke vraag door hen toestemmend
beantwoord zijnde, verklaren wij in naam der Wet dat door het Huwelijk zijn vereenigd

Hendrikus Vos

Aaltje Nijkamp

Waarvan wij deze akte hebben opgemaakt in tegenwoordigheid van P. Paulus Liers,
oudvijftig jaren, schilder, Klaas Pruiders, oudveertig
en veertig jaren, kleermaker, Hendrikus Jansma,
huizeer, veeren en dertig jaren, sehoornmaker, en
P. Berend Jan van der Kolk, oudveertig ja
ren, landbouwer, en van de omliggende gemeenten al
der wonende te Dalfsen, die deze akte, na gelede
ne overlezing, verses ons, de comparanten alderom
deze van de comparante, hebben getekend.

H. Vos P. Liers J. H. Mulder
de Nijkamp de Pruiders
J. Nijkamp H. Jansma
G. van Dijk B. J. van der Kolk

Trouwakte van mijn grootvader, Hendrikus Vos, en grootmoeder,
Aaltje Nijkamp, die vanaf 1929 in Archum gewoond hebben.

*Le ziet 't vee rustig herkauwende in de weide ling'n
Le kiek t uut oaver de glooiende Archummer es
Woar vrogger de rogge nog golfde, mar dat is ewes
En as dan een steugie laeter de zonne achter de barg verdwient
En 't oamdood zo mar nog èem fel oaver 't heetveld schient
Le ziet wat reeën die langs de bosraand dartelt
En een paar haazn, die met mekaere spartelt
Dan is weg alle stress, ie kunt der weer teeng
Umdej toch nije energie hebt ekreeng.*

Archum, januari 1998

Colofon:

Bestuur Stichting 't Lemels Arfgoed:

M. Wilts, Kortevelde sweg 2, 8148 RE Lemele	voorzitter
A. Pouw, Glintweg 1, 8148 RM Lemele	secretaris
D. Vos, Huusminkstg 1, 8148 PR Lemele	penningmeester
B. Manenschijn, Maanweg 2, 8148 RV Lemele	lid
B. Duerink, Lemelerweg 41, 8148 PB Lemele	lid

Bankrelatie: Rabobank Ommen - rekeningnummer 34.89.36.877

Werkgroepen:

- Geschiedenis van winkels en bedrijven
kontaktpersoon: Bert Duerink, tel.: 331216
- Straat en veldnamenonderzoek
kontaktpersoon: Adrie Pouw, tel.: 331455
- Samenhang Lemeler/Archumer families
kontaktpersoon: Dick Vos, tel.: 331729

“De Lemelerbarg”

deur Annie Slots

De Lemelerbarg, die as een reus oaver oons dörpie waekt
Woar ie al lopend deur de natuur wödt an eraekt
Woar de grote stenen leeuw oe steurig hölt in 't vizier
En de brönnegies oe vermeldt van witte wieven hier
Woar de scheper met zien schoopies oaver 't heetveld weidt
En de hond een afgedwaald schoapien weer noar de kudde leidt
Woar de jeneverbes gelukkig nog welig tiert
Woar 't heidereusie opniej de grond versiert
Mar weej nog woar vrogger die grote zaandkoele was
Doar is noe de vlegdenne weer massal te gast
Zelfs de krintnstroekn stoat in lange riegn doar
Met zien uutbundige witte bluumpies elk joar
Een knien of een fezante ziej meschien ok wel gauw
En 't mooie gentiaan klökkie in zacht indigo blauw
Ok 't heet bleujt volop met licht poase gloed
De biejn vindt der honnig in grote overvloed
En ai dan kalm noar de dikke steen hen kuiert
Ie blijft èèm stoan as of ie zo mar wat luiert
Dan ziej doar de allermooiste vergezichten
Woar zelfs de hardloper nog veur zal zwichten
Dan merk ie pas hoe geweldig mooi dit alles is
Ai det nog nooit eziene hebt is dat een gemis
Dan ziej doar Lemele ling zo vredig in 't dal
En de Archummer bossen zo völle in getal
Lemele woar de gehandicapte nog telt
Lemele woar de noaberhulpe nog geldt
Langzaam kuiert ie dan de barg of noar benee
En ie komt in Archum met zien mooie Beukenallee
Ie ziet nog gauw een eekheurantie op een takke spring'n